

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

Obnova stezky a zajištění péče o přírodní rezervaci Černá jezírka

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody

sídlo: Vaňurova 465/20, 460 07 Liberec 3 | kancelář: Matoušova 453/21, 460 01 Liberec 3

IČ: 467 460 30

zastoupená Mgr. Ondřejem Petrovským, ředitelem

tel: +420 605 701 503 | email: info@nadaceivanadejmala.cz | www.nadaceivanadejmala.cz

bankovní spojení: 346 35 88/0300

Jizersko-ještědský horský spolek

sídlo: Nerudovo náměstí 108/1, 460 01 Liberec 1

IČ: 651 003 52

www.horskyspolek.cz

LEDEN 2025

Stručné shrnutí

V rámci projektu Jizersko-ještědského horského spolku budou opraveny povalové chodníky v celkové délce 491 metrů. Obnoví se 22 metrů zábradlí a odstraní se 110 metrů starého již nevyužívaného a značně poškozeného povalového chodníku. Vše na jednom z nejcennějších území Jizerských hor v přírodní rezervaci Černá jezírka. Dále dojde k výsadbě 225 ks listnatých dřevin převážně jeřábů, břízů či buků a zároveň se odstraní geneticky nepůvodní kosodřeviny (borovice kleč) z porostu rašelinné smrčiny na ploše o výměře 4,15 ha pro podporu tetřívka obecného.

Cíle projektu

Cílem projektu je oprava stávajícího povalového chodníku, který se nachází na červené turistické stezce vedoucí skrz severní část přírodní rezervace Černá jezírka – část Malá Krásná louka. V severozápadní části dojde nejdříve k odstranění stávajícího povalového chodníku v délce 42,0 m, jehož šířka je 1,2 m. Místo něho bude vybudován nový povalový chodník šířky 1,0 m a délky 42,0 m. Dále dojde k opravě stávajícího povalového chodníku v celkové délce 449,0 m, jeho šířka je 1,0 m. V severozápadní části chodníku kolem místa přechodu přes vodoteč Krásný potok dojde také k odstranění (14,0 m) a vybudování nového zábradlí (21,5 m). Stávající konstrukce jsou místy již značně opotřebované a je třeba je opravit nebo vyměnit.

Dále dojde k odstranění povalového chodníku celkové délky 110 m a šířky 3,0 m procházejícího přes přírodní rezervaci Černá jezírka mezi Tetřeví a Krásnou loukou. Jde o část tzv. Pruské cesty. Povalový chodník je již za svou životností a jeho části podléhají značnému rozkladu. Tato cesta dnes již není využívána, a proto bude povalový chodník zrušen bez náhrady.

Součástí projektu jsou také lesnická opatření v podobě rekonstrukce porostu, kdy dojde k výřezu geneticky nepůvodní kleče na ploše o výměře 4,15 ha a zároveň bude vysazeno 225 ks listnatých dřevin. Toto opatření přispěje ke zlepšení podmínek území, které je biotopem tetřívka obecného.

Charakteristika území

Pozemky se nacházejí v severovýchodní části Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Jizerské hory na území přírodní rezervace (PR) Černá jezírka. Jedno z nejcennějších míst tohoto severního pohoří je na okrajové části Středního jizerského hřebene, na evropském rozvodí mezi Baltským a Severním mořem. Jsou významným vrchovištním komplexem, jenž leží v nadmořské výšce 885–912 metrů. Předmětem ochrany rezervace jsou rašeliniště, podmáčené smrčiny, klečové porosty a rašelinná bezlesí. Rezervace se rozprostírá na čtyřech oddělených plochách: Černá jezírka, Tetřeví louka, Velká Krásná louka, Malá Krásná louka. Mocnost rašeliny, která se zde ukládá po tisíciletí, dosahuje v průměru 2 m, v nejmocnějších místech až 4 m. Geologické podloží tvoří z velké části porfyrický granit (světlá hornina, obvykle tvořená živcem). Geologickou lokalizaci můžeme charakterizovat jako oblast mělké pánve, která se rozprostírá mezi Středním jizerským a Vlašským hřebenem nacházející se východně od Smědavy. Najdeme zde vzácné druhy rostlin (rosnatka okrouhlostá, ostřice mokřadní, suchopýrek trsnatý) i živočichů (slídák vrchovištní).

Ochrana území

Turistická stezka se nachází ve velmi přísně chráněné oblasti přírody. Konkrétně v Přírodní rezervaci Černá jezírka, I. zóně Chráněné krajinné oblasti Jizerské hory, v Ptačí oblasti Jizerské hory, v nadregionálním biocentru Jizerské louky a v Chráněné oblasti přirozené akumulace vod Jizerské hory. To vše nedaleko Národní přírodní rezervace Rašeliniště Jizery. Samotný výčet tedy jasně prokazuje, že zájmy ochrany přírody jsou zde vysoké, ale zároveň je chceme ukázat běžné veřejnosti, pro kterou se budují prvky návštěvnické infrastruktury usměrňující turisty. Díky čemuž nebude docházet k poškozování přírody a oba zájmy tak budou v souladu.

Lokalizace projektu

Stavba se dotýká pozemků určených k plnění funkce lesa p. č. 1772/1 v k. ú. Jizerka a p. č. 1760/9 v k. ú. Bílý Potok pod Smrkem. Jedná se zde o lesy zvláštního určení. Zároveň lokalitou prochází turisticky oblíbená turistická stezka, která je hojně navštěvovaná.

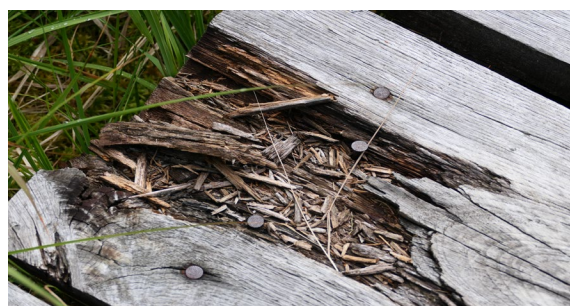

Doba realizace projektu

V roce 2024 dokončil Jizersko-ještědský horský spolek obdobný projekt na naučné stezce Tři iseriny nacházející se na Jizerce a připravil projektovou dokumentaci na tento projekt. Zároveň získal potřebná povolení a byla podána žádost o dotaci z Operačního programu životního prostředí, která byla schválena. Podle vývoje klimatických podmínek by samotné práce měly začít v dubnu tohoto roku, a ještě letos je plánováno jejich dokončení. Výsadby budou probíhat od září do listopadu stejně jako výřez kosodřeviny. Za naší nadaci nyní intenzivně sháníme finanční prostředky na nezbytné spolufinancování ve výši cca 368 tis. Kč.

Konkrétní plánované práce

- Vybudování povalového chodníku: 42,0 m
- Oprava povalového chodníku: 449,0 m
- Likvidace stávajícího povalového chodníku: 152 m
- Nově budované dřevěné zábradlí: 21,5 m
- Likvidace stávajícího dřevěného zábradlí: 14,0 m

Stavební řešení povalových chodníků

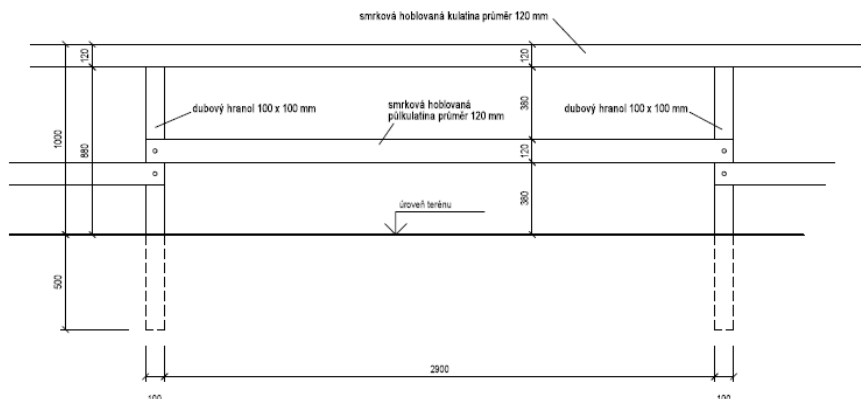
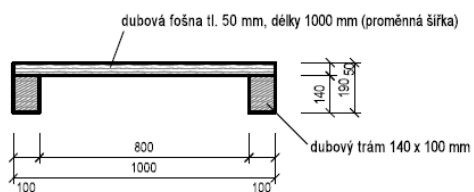
Povalové chodníky budou budovány tak, že na trámy z dubového dřeva o rozměrech 140 x 100 mm budou hřebíky přibity dubové fošny o šířce 1 000 mm a tloušťce 50 mm. Zábradlí bude tvořeno dubovými hranoly 100 x 100 mm zapuštěnými do terénu, výšky nad úroveň terénu 1,0 m, na které bude připevněna smrková hoblovaná kulatina průměru 120 mm, která bude tvořit madlo zábradlí. V polovině výšky bude zábradlí doplněno smrkovou hoblovanou půlkulatinou průměru 120 mm, aby tak bylo zábradlí hůře překonatelné. Před instalací budou veškeré dřevěné prvky natřeny Xyladecorem. Dubové dřevo je použito z důvodu vyšší životnosti (20 a více let), i když jeho cena je vyšší než např. cena dřeva smrkového. Smrkové dřevo bude použito pouze jako vodorovný prvek do nového zábradlí.

Odstraňovaný povalový chodník na Pruské cestě byl vybudován ze smrkové kulatiny délky 3,0 m. Smrkové dřevo nebylo nijak chemicky ošetřeno ani opatřeno žádným nátěrem. Ke spojování byly využity kovové hřebky. Stávající dřevěná kulatina bude rozřezána na kusy délky cca 1,0 m, které budou na místě ponechána k zetlení. Nařezané kusy budou položeny na délku v místě stávajícího chodníku. Veškerý kovový spojovací materiál bude ze dřevěných prvků

vyndán a odevzdán k recyklaci. Navržený způsob likvidace chodníku byl zvolen proto, že při případném použití mechanizace na odvoz dřeva by mohlo dojít ke zbytečnému poškození rezervace. Dřevo je již v pokročilém stádiu rozkladu a proto bylo ponechání na místě zvoleno jako nejšetrnější způsob jeho likvidace.

Pohled na zábradlí - vzor 2

Vzorový příčný řez povalovým chodníkem šířky 1,0 m

Výsadby listnatých stromů a prořezávka kleče

Lesnická část projektu směřuje k doplnění chybějících druhů cílových dřevin na vhodná stanoviště a také podpoří bylinné patro jako biotop bezobratlých živočichů. Tím se v dlouhodobém horizontu zvýší přírodní hodnota a biodiverzita ekosystémů v přírodní rezervaci Černá jezírka.

Výřez geneticky nepůvodní kleče, jež byla do porostů uměle vysazena po chřadnutí, odumření a rozpadu původních smrčín, a která doplňovala přirozené zmlazení smrku, je realizován v období, kdy přirozené zmlazení smrku v porostech je přítomno již v dostatečné míře a odrůstá. Funkce výsadeb kleče není na území PR dále opodstatněná, neboť kleč zde není součástí přirozených společenstev, přestože stávající mladé smrčiny vykazují přirozeně sníženou vitalitu. Dochází také k nežádoucí přirozené obnově kleče a k jejímu rozšiřování do nových ploch.

Konkrétní cíle:

- zvýšení početnosti jedinců a druhů přirozené dřevinné skladby horských, rašelinných a podmáčených smrčín výsadbou 225 ks listnatých dřevin, v dlouhodobém horizontu zlepšení podmínek ev. umožnění výskyt druhů vázaných na zatím chybějící druhy dřevin přirozené dřevinné skladby,
- odstranění přípravné, stanovištné a geneticky nepůvodní dřeviny (borovice kleč) z porostu rašelinné smrčiny, úprava stanovištních podmínek pro rašelinnou vegetaci, úprava na ploše o výměře 4,15 ha,
- realizace opatření přispěje ke zlepšení potravní nabídky v území, které je biotopem tetřívka obecného (*Lyrurus tetrix*).

Plánované dřeviny: celkem 225 ks melioračních a zpevňujících dřevin (prosadba) včetně zajištění ochrany proti škodám zvěří trvalou individuální ochranou ze svařovaného pletiva, výška 1,8m. Použit bude výsadbový materiál obalovaný, v sadbovačích, výška sazenic více než 70 cm.

- olše šedá: 20 ks
- bříza bělokorá: 35 ks
- jeřáb ptačí: 120 ks
- buk lesní: 20 ks
- javor klen: 10 ks
- jeřáb ptačí: 20 ks

SOUHRNNÝ ROZPOČET PROJEKTU

Položka	Počet (ks, km, dní, apod.)	Cena (Kč)
Ochranné pomůcky – rukavice, pracovní obuv	50 ks	3 000 Kč
Dřevěné prvky – hranoly, fošny, kuláče, půlkuláče apod.	8 m ³	160 000 Kč
Barvy, ředidla	350 l	65 000 Kč
Spojovací materiál – vruty, šrouby, hřebíky apod.		2 500 Kč
Osobní náklady – DPP, DPČ	1000 h	150 000 Kč
Oprava povalového chodníku	449 m	691 460 Kč
PHM, olej – benzín do elektrocentrály, mot. Pily, mot. Vozidla	140 l	4 831 Kč
Projektová dokumentace, biolog. Hodnocení, administrace projektu		73 000 Kč
Odstranění části povalového chodníku na Pruské cestě	330 m ²	77 000 Kč
Lesnická opatření – výsadba 225 ks listnatých dřevin a výřez kleče – OPŽP		545 001 Kč
Celkové náklady včetně DPH		1 771 792 Kč
Získaná dotace Jizersko-ještědského horského spolku z OPŽP		1 403 755 Kč
Vlastní spolufinancování ze strany naší nadace		368 037 Kč

O co žádáme

Pro zdárnou realizaci projektu Zajištění péče o přírodní rezervaci Černá jezírka je nezbytné zajistit dostatečné prostředky na jeho financování. Větší část z 1,8 milionového rozpočtu se podařilo Jizersko-ještědskému horskému spolku získat z evropských fondů. Naše nadace zajišťuje nezbytné spolufinancování ve výši 368 037 Kč. Byli bychom Vám vděční, pokud nám s financováním pomůžete. Se žádostí se obracíme na více subjektů a věříme, že se nám podaří potřebné prostředky získat. Díky tomu se vybuduje kvalitní a bezpečná stezka pro návštěvníky hor. Zároveň budou Jizerskohorské lesy druhově obohaceny a výsadby pomohou i místní ohrožené populaci tetřívka obecného. Následnou údržbu bude zajišťovat Jizersko-ještědský horský spolek tak, aby byla zachována dlouhodobá udržitelnost projektu.

Co můžeme nabídnout

Rozhodnete-li se nás podpořit, nabízíme prostor pro Vaše logo v benefičním kalendáři Zaostřeno na Jizerky, který má již dlouhodobou tradici a u veřejnosti je velice oblíbený. Dále bude Vaše společnost uvedena i ve výroční zprávě a na našich internetových stránkách. A to vše ve spojení s projektem, který pomůže návštěvníkům Jizerských hor prohlédnout si místní přírodní poklady takovým způsobem, aby nedocházelo k jejich poškozování. Kvalitní a bezpečná návštěvnická infrastruktura je totiž nedílnou součástí ochrany přírody.

O nadaci

Nadace Ivana Dejmal pro ochranu přírody vznikla v roce 1993 a od té doby jsme podpořili stovky projektů celkovou částkou přesahující 37 milionů korun. Začínali jsme jako nadace zaměřená na záchranu a obnovu Jizerských hor, které byly poničeny ekologickou katastrofou. Více než 100 km² odlesněných náhorních plošin je našťastí již minulostí a vrcholky hor se nyní zelenají. Naše činnost se tak rozšířila nejen geograficky ale i tematicky. V posledních letech se primárně věnujeme projektům zaměřeným na nápravu vodního režimu v krajině, zvyšování biodiverzity či výsadbu druhově a věkově rozmanitých lesů. Rozvolněné toky potoků, dostatek tůní a funkční rašeliniště dokážou v době dešťů zasáknout ohromné množství vody a bránit tak bleskovým povodním. V době sucha ji zas postupně uvolňují pro místní faunu i flóru. Druhově rozmanité lesy jsou zase klíčem pro jejich zdravou, dlouhodobou a udržitelnou existenci i pro budoucí generace. Naší vizí je čisté, přirozené, druhově rozmanité přírodní a krajinné prostředí a společnost, která dodržuje principy trvale udržitelného života.

S čím konkrétně jsme v loňském roce pomohli:

- 3,6 milionu korun na ochranu přírody
- 59 podpořených projektů
- 60 420 vysazených stromů pro druhově rozmanité lesy
- 100 přehrázek pro lepší zadržování vody v cenných rašeliništích
- 23 projektů ekologického vzdělávání dětí
- 992 m opravených turistických stezek
- 14 tůní v Sedmihorských mokřadech bylo řádně opečováváno

Více si však můžete o naší činnosti udělat představu ve videu, kde shrnujeme, co se nám v roce 2024 povedlo:

<https://youtu.be/2vBo2FLHfTY>

Ochraně přírody se budeme věnovat i nadále a budeme vděčni, pokud nám s tím pomůžete. Počet obnovených tůní, vysazených stromů, zachráněných rašelinišť, opravených stezek či dětí, které prošly ekologickým vzděláváním, záleží na každém z nás. Budeme velice rádi, pokud svým darem naši snahu podpoříte.

Kvalitní a bezpečná návštěvnická infrastruktura je nedílnou součástí ochrany přírody, pomozte nám s její obnovou.

Děkujeme! ❤️